

ISSN 1728-8940

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Kazakh National Pedagogical University after Abai

ХАБАРШЫ ВЕСТНИК BULLETIN

«Әлеуметтану және саяси ғылымдар» сериясы
Серия «Социологические и политические науки»
Series of «Sociological and Political sciences»
№3(51)

Алматы

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Kazakh National Pedagogical University after Abai

ХАБАРШЫ ВЕСТНИК BULLETIN

«Әлеуметтану және саяси ғылымдар» сериясы
Серия «Социологические и политические науки»
Series of «Sociological and Political sciences»
№3(51)

Алматы, 2015

ХАБАРШЫ

«Әлеуметтік және саяси ғылымдар»
сериясы
№3(51), 2015

2001 ж. бастап шығады.
Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір

Бас редактор:
ҚР ҰҒА корр.-мүшесі,
филос.ғ.д., проф.
Р.Б. ӘБСАТТАРОВ

Бас редактордың орынбасары:
Г.О. Насимова с.ғ.д., проф.

Редакция алкасы:
Г.С. Абдраимова а.ғ.д., проф.,
К.У. Биекенов а.ғ.д., проф.,
Ж.Ж. Жаназарова а.ғ.д., проф.,
Лим Че Ван PhD докторы, проф.
(Корея),
Н.П. Нарбут а.ғ.д., проф. (Ресей),
И.А. Рау филос.ғ.д., проф.
(Германия),
Т.Ж. Қалдыбаева а.ғ.д., проф.,
С.В. Решетников с.ғ.д., проф.
(Белоруссия),
Ю.М. Почта филос.ғ.д., проф.
(Ресей),
Лоранс Тен PhD докторы, проф.
(Франция),
А.И. Шалтыков с.ғ.д., проф.,
Н.Б. Сейсен с.ғ.к., доцент,
А.Ж. Мұқажанова с.ғ.д., доцент
(жауапты хатшы)

© Абай атындағы
Қазақ ұлттық педагогикалық
университеті, 2015

Қазақстан Республикасының
мәдениет және ақпарат
министрлігінде 2009 жылы мамырдың
8-де тіркелген №10107-Ж

Басуға 17.11.2015 қол қойылды.
Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 22.3 е.б.т.
Таралымы 300 дана.
Тапсырыс 194.

050010, Алматы қаласы,
Достық даңғылы, 13.
Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасы

МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ

САЯСИ ҒЫЛЫМДАР ПРОБЛЕМАЛАРЫ
ПРОБЛЕМЫ ПОЛИТИЧЕСКОЙ НАУКИ

Базарбаева Г.А., Базарбаева Л.А. Вклад казахстанских мыслителей в развитие идеи социального государства.....	3
Сейсен Н.Б. Свобода слова и обеспечение межконфессионального и гражданского диалога.....	6
Жексембекова В.А., Досмагамбетова Г.И. Парламенттің нығаюы Қазақстандағы саяси модернизациялау басымдықтарының бірі іспетті.....	10
Мукажанова А.Ж., Мукожанов А.Е. Семейное воспитание как основа формирования личности в многонациональном обществе.....	15
Абсаттаров Г.Р. Политологические механизмы воспитания правовой культуры населения Казахстана.....	20
Султанова Ф.М. Палестинская проблема и ближневосточный конфликт: историко-политологический анализ.....	26
Максат Касен. Автономные проекты открытого электронного правительства в США: возможности и вызовы применения.....	31

ӘЛЕУМЕТТАНУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛОГИИ

Абдикерова Г.О., Курманжанова К.К. Модели сотрудничества вузов с работодателями: реалии и перспективы.....	35
Әбішев М.А. Халықаралық антиядролық «Невада-Семей» қозғалысының ядрсыз әлем құру жолындағы күресінің рөлі мен орны.....	39
Садырова М.С., Алтынбеков А.Б. Сандық революция және жастардың еңбек құндылықтары: проблемалар мен перспективалар.....	45
Халидуллин Ғ., Жумабай Ж. Көне түрік дүниетанымындағы «Ұмай» ұғымы жайында.....	52
Сейсен Н.Б. Фанатизм, экстремизм, антикультизм, терроризм – реальные угрозы будущей стабильности общества.....	57

ШЕТЕЛ ҒАЛЫМДАРЫНЫҢ МІНБЕСІ
ТРИБУНА ЗАРУБЕЖНЫХ УЧЕНЫХ

Артыкбаев М.Т., Борбодоев Ж.М. Межэтническое согласие – важный фактор национальной идентичности..	61
Исаев К.И., Мендибаев Н. Качество жизни сельского населения Кыргызстана как показатель предпосылок его будущего развития.....	63
Кислов Д.В. Государственный маркетинг территорий.....	69
Ботоканова Г.Т., Шейшенбаева А.М. Социальная стратификация кыргызского традиционного общества.....	73

Кинхский национальный
педагогический
университет имени Абая

ВЕСТНИК

Серия «Социологические и
политические науки»
№3(51), 2015

Выходит с 2001 года.
Периодичность – 4 номера в год

Главный редактор:
член-корр. НАН РК,
д. филос. н., проф.
Р.Б. АБСАТТАРОВ

Зам. главного редактора:
Г.О. Насимова д. с. н., проф.

Редакционная коллегия:
Г.С. Абдраимова д. с. н., проф.,
К.У. Биекенов д. с. н., проф.,
Ж.Ж. Жаназарова д. с. н., проф.,
Г.О. Насимова д. полит. н., проф.,
Т.Ж. Калдыбаева д. с. н. проф.,
А.И. Шалтыков д. полит. н., проф.,
Н.Б. Сейсен к. полит. н., доцент
Лим Че Ван д. полит. н., проф.
(Южная Корея),
Н.П. Нарбут д. с. н., проф. (Россия),
И.А. Рау д. филос. н., проф.
(Германия),
С.В. Решетников д. п. н., проф.
(Белоруссия),
Ю.М. Почта д. филос. н., проф.
(Россия),
Лоранс Тен д. с. н., проф. (Франция),
М.Н. Мусабек доктор PhD,
ст. преп.
А.Ж. Мукажанова – д. полит. н.,
доцент (ответ. секретарь)

© Казахский национальный
педагогический университет
имени Абая, 2015

Зарегистрировано
в Министерстве культуры и
информации Республики Казахстан
8 мая 2009 г. №10107-Ж

Подписано в печать 17.11.2015.
Формат 60x84 1/8.
Объем 22.3 уч.-изд. л.
Тираж 300 экз. Заказ 194.

050010, г. Алматы,
пр. Достык, 13. КазНПУ им. Абая

Издательство «Ұлағат»
Казахского национального
педагогического
университета имени Абая

**ҚАЗАҚСТАН ЖӘНЕ ШЕТЕЛ ҒАЛЫМДАРЫНЫҢ
ОРТАҚ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУЛЕРІ
СОВМЕСТНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ УЧЕНЫХ
КАЗАХСТАНА И ЗАРУБЕЖЬЯ**

Абсаттаров Р.Б., Рау И.А. Миграционные процессы
двадцатого столетия: европейский опыт и Германия.....

77

**ЖАС ҒАЛЫМДАР МІНБЕСІ
Трибуна молодых ученых**

Шнарбекова М.К. Анатомия образовательных и
профессиональных стратегий молодежи..... 84
Сарсенова Ә.Б. Еңбек нарығын зерттеудің теориялық
негіздері..... 89
Кедейматов А.Д. Роль транспортной логистики в
региональной интеграции..... 93
Калдыбаев Е.М. К вопросу профессиональной
подготовки религиоведов в Республики Казахстан..... 98
Башарова Д. Экстремистік құрылымдар: таралу
себептері және оларды алдын-алу..... 102
Нусипова А.У. Қазақстан халқы Ассамблеясына
20 жыл..... 104
Качкыналиев М. Повышение эффективности
транзитно-транспортного потенциала Кыргызстана в
современных условиях..... 108

**ОҚЫТУШЫЛАРҒА КӨМЕК
В ПОМОЩЬ ПРЕПОДАВАТЕЛЮ**

Абсаттаров Р.Б., Шалтыков А.И. Жанашыл әрі ағар-
тушы Жәңгір ханның әлеуметтік-саяси дүниетанымы..... 113
Абсаттаров Р.Б., Шалтыков А.И. Қазақ өркениетінің
прометейі..... 120
Абсаттаров Г.Р. Правопорядок и подрастающее
поколение..... 128
Калдыбаева Т.Ж. Мектеп ұстазы қызметінің әлеуметтік
мәні..... 135
Ситаканов С. Первый казах генерал технических войск
ВОВ Шакир Джексенбаев..... 149

Kazakh National
Pedagogical University after Abai

BULLETIN

Series of «Sociological and Political sciences»
№ 3(51), 2015

Periodicity – 4 numbers in a year
Publishing from 2001

Editor-in-Chief:

member-correspondent of NSA of RK, doctor
of philosophical science, professor
R.B. Absattarov

Deputy Editor:

Nasimova G.O. doctor of political science,
professor

Editorial Board:

Abdraimova G.S. doctor of sociological
science, professor.

Bickenov K.U. doctor of sociological
science, professor

Zhanazarova Zh.Zh. doctor of sociological
science, professor,

Kaldybaeva N.Zh. doctor of sociological
science, professor.

Shultykov A.I. doctor of political science,
professor,

Seisen N.B. candidate of political sciences,
associate professor,

Lim Chae Wan doctor of political science,
professor (South Korea),

Narbut N.P. doctor of sociological science,
professor (Russia),

Rau I.A. doctor of philosophical science,
professor (Germany),

Reshetnikov S.V. doctor of political
science, professor (Belarus),

Pochta U.M. doctor of philosophical
science, professor (Russia),

Lourans Ten doctor of sociological science,
professor (France),

Mukazhanova A.Zh. doctor of political
science, associate Professor
(executive secretary)

© Kazakh National Pedagogical
University after Abai, 2015.

The journal is registered by the
Ministry of Culture and Information RK
8 May 2009., N10107 – Ж

Signed to print 17.11.2015
Format 60x84 1/8.

Volume 22.3 – ubl.literature.
Edition 300 num. Order 194.

050010, Almaty, Dostyk ave., 13
KazNPU after Abai

Publishing house «Ulagat»
Kazakh National Pedagogical University
after Abai

МЕРЕЙТОЙ
ЮБИЛЕЙ

Әбсаттаров Р.Б., Шалтыков А.И. Ғылымнан бақыт тапқан тұлға.....	155
Әбсаттаров Р.Б., Шалтыков А.И. Карл Байпаков – көрнекті ғалым.....	163
Әбсаттаров Р.Б., Шалтыков А.И. Жаңашыл ғалым, бастамашыл азамат.....	168
Әбсаттаров Р.Б., Калдыбаева Т.Ж. Ученый, общественный деятель и человек большой человеческой души.....	173

¹ Білім және ғылым саласындағы қадағалау және аттестаттау Комитеті (БІСҚАК) 2003 жылғы 26 маусымдағы №433-3 ж бұйрығының негізінде Абай атындағы ҚазҰПУ-дың «Хабаршы» журналы «Әлеуметтану және саяси ғылымдар» сериясын саяси және әлеуметтанулық ғылымдар бойынша (23.00.00; 22.00.00 мамандықтары) диссертациялардың негізгі тақырыптары мен авторларын жариялайтын басылымдар тізбесіне енгізілгені туралы хабарлайды.

² На основании приказа Комитета по надзору и аттестации в сфере образования и науки (НАСОН) №433-3 ж от 26 июня 2003 г. Вестник КазНПУ имени Абая, серия «Социологические и политические науки» внесен в перечень изданий для публикации основных научных результатов диссертаций по политическим и социологическим наукам (состоянием на 1.1.00.00, 22.00.00).

Одним из реальных достижений движения является то, что Указом Президента Казахстана Н.Назарбаевым был закрыт Семипалатинский полигон навсегда. Примеру казахстанских антиядерщиков последовали миротворцы за рубежом: сначала замолчал полигон в России – Новая Земля, затем американский – Невада, потом французский Морура. Последним прекратил атомные испытания ядерный полигон Любнор в Китае.

Ключевые слова: ядерный, полигон, движение, «Невада-Семипалатинск», лидер, достижение, Невада, Любнор, Морура.

28 of February, 1989 is a birthdate of the antinuclear movement “Nevada-Semipalatinsk”. By founding this movement Kazakstani fighters for the nuclear free world gave the help of friendship to their confederates in Nevada. The main objective of the movement was to shut down testing areas not only in Semipalatinsk, but also in all other regions of the world. OlzhasSuleimenov became a founder and the Chairman of the Movement. One of the tangible achievements of the International Antinuclear movement “Nevada-Semipalatinsk” is that over a very short period of time the movement, supported by the people, helped to decrease a number of nuclear tests in the Semipalatinsk testing area and then contributed to shutting it down for good by NursultanNazarbaev, President of the Republic of Kazakstani, who signed Presidential Decree on August 29, 1991.

Key word: nuclear, movement, “Nevada-Semipalatinsk”, destiny, Nevada.

УДК 316.752.4

САНДЫҚ РЕВОЛЮЦИЯ ЖӘНЕ ЖАСТАРДЫҢ ЕҢБЕК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ: ПРОБЛЕМАЛАР МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАР

Садырова М.С. – социология ғылымдарының докторы,

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің профессоры,

Алтынбеков А.Б. – әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің PhD докторанты

Мақалада жаңа технологиялардың адамдардың еңбегін алмастыру үдерісі зерттеледі. Жаңа технология-лардың адам еңбегін алмастырудағы басым тұстары, адамдардың еңбек сапасының артуы немесе әлсіреуіне автоматтандырылған технологиялардың әсері, әлемнің еңбек нарығында жыл санап адамдардан гөрі автоматтарға сұраныс артуының себептері талқыға салынады. Зерттеу барысында авторлар автоматтандырылған жүйелердің мүмкіншіліктеріне жете тоқталады. Компьютеризация мен автоматизацияның дамуы арқылы экономиканың, жеке салалардың дамуына алып келетін басымдықтарды атап көрсетеді. Сандық революция адам еңбегінің формасы, мазмұны мен құрылымын өзгертетінін ескере отырып, қазіргі уақыттан бастап жастардың еңбек құндылықтарын, ұстанымдарын, сенімдері мен стереотиптерін тұрақты зерттеу мен қалыптастыру қажеттігін атап көрсетеді. Осы мақсатта авторлар тарапынан Алматы қаласының жастары арасында жүргізілген социологиялық зерттеу нәтижелері, оларға жасалған сараптамалары ұсынылады. Жастар үшін еңбек жолында маңызды болып табылатын құндылықтарға талдау жасалады. «Жаксы өмір көп еңбек нәтижесінде келмейді, ол сәттілік пен таныс-тамырға байланысты», «Жұмыс адам өмірін оңтайландырады, жеңілдетеді және мүмкіндігінше комфортты жағдай туындатады», «Адамның қабілетін ашатын жұмысқа қарағанда жайлы жұмыс орны жақсы» деген сынды тұжырымдарға қатысты жастардың көзқарасы қарастырылады. Бүгінгі дағдарыс пен әлемдегі тұрақсыздық жағдайында жұмыс табумен қатар, жұмыс орнын сақтап қалу да өте маңызды мәселелердің санатына жататындығына ғылыми негіздер арқылы көз жеткізілген. Мақала әлеуметтік ғылымдар саласында еңбек қатынастарын зерттейтін ғалымдар мен жалпы оқырманға арналған.

Кілт сөздер: Жастар, еңбек құндылығы, компьютеризация, автоматизация, сандық революция, робототехника, еңбек өнімділігі, жұмыстың комфорттығы

XXI ғасыр адамның еңбек ету стиліне, жүйесіне күрделі өзгерістер алып келгендігін соңғы жылдардағы технологиялық дамудан байқауға болады. 2014 жылдың қазан айында «The Economist» журналы «Үшінші Ұлы Толқын» (The Third Great Wave) [1] атты мақала жариялады. Мақала әлемнің үздік университеттерінің экономист ғалымдарының еңбегіне негізделіп жазылған. Мақалада үшінші өнеркәсіптік революция немесе сандық революция жан-жақты талданған. Мақала өзінің жаңашылдығымен және еңбекке қатысты, қоғамның даму бағытына ықпал етуші мәселелер төңірегінде сараптама жасайды.

Мақалада ерекше ескерілетін мәселелер бар. Әлемде технологиялық өзгерістер XX ғасырда кең етек жая бастады. XXI ғасырдағы қоғамдық даму адамның еңбегіне негізделген технологияларға емес, жоғары дамыған робототехника мен «жасанды ақылға» ие компьютерлерге негізделіп бастады. Қазіргі ең маңызды мәселе – компьютеризация үдерісі. Erik Brynjolfsson мен Andrew McAfee 2012 жылы жарияланған «Race Against the Machine» атты еңбегінде 1988 жылдан 2003 жылға дейін компьютерлердің тиімділігі 43 000 000-ға артқанын жазады. Адамдар «жасанды ақылды» бағындырудың негізгі сатысынан өтіп, бүгінгі күндері алгоритмді құрып есептеу мүмкіншілігі артқанын атайды [2]. Компьютеризация адам өмірінің барлық саласына енді. Бұлардың барлығы адамдардың өмір сүру стандартын жоғарылатқанымен,

адамдардың жаңа талаптарға икемделуі ұзақ әрі күрделі жүріп жатыр. Әлемде компьютеризацияның ауқымдылығын бүгінгі күндері жұмыстардың басым бөлігінің компьютердің қатысуынсыз іске аспайтынынан байқауға болады. Екінші маңызды мәселелердің бірі – автоматизацияның дамуы. Оксфорд университетінің ғалымдары Карл Бенедикт пен Майкл Осборн жақын жылдары 700 жуық түрлі мамандықтар компьютеризация мен автоматизацияның ықпалына түсетінін жазады. АҚШ-та алдағы 10-20 жылда (2035 жылға дейін) барлық жұмысшылардың 47%-ның орнын робототехника ауыстыруы мүмкін. Яғни, адамдарды автоматтар ауыстырады. Адамдар өздерінің жұмысын сақтау әрі күшейту үшін кәсіби дағдыларды үнемі күшейтулеріне тура келеді. Демек, адамдардың өздерінің жұмыс орнын жоғалтпау үшін автоматтармен бәсекелесуі тиіс. Адамның жай ғана жұмысқа келіп-кетуі жұмыс берушіге тиімсіз шығынға айналады. Сол үшін адамдар өзін-өзі дамытуға, еңбек құндылықтарын сапалы деңгейге көтеруге мұқтаж болады. Редакция сарапшылары капитализмде туындап отырған жаңа тренді атайды. Мәселен, осы уақытқа дейін өндірілген өнім капиталист пен жалдамалы жұмысшылар арасында және жоғары квалификациялы және төмен квалификациялы мамандар арасында бөлінетін. Жаңа талаптар бірінші кезекке жоғары сапалы мамандардың маңыздылығын арттырып отыр. Себебі, белгілі бір компанияның жаңашылдығы, даму стратегиясы, табысы мен мәртебесі ол компанияда істейтін жоғары квалификациялы мамандарға байланысты. Ауылшаруашылығына қатысты мамандардың көбіне сұраныс азаятындығы талданады. Бірінші себеп, урбанизацияның дамуы болса, екінші себеп, адам еңбегін ауыстыратын технологиялардың дамуымен байланысты. Сандық революция «ақ жағалы» мамандар үшін үлкен бәсеке қалыптастырады. Квалификациясы төмен мамандарға (көк жағалы мамандарға) сұраныс азаяды және олардың орнын технологиялар басады. Әлемде жаһандану үдерісінің жүруіне байланысты дамушы экономикалардың көпшілігі әлемдік экономикаға интеграциялану үдерісі жүруде. Нәтижесінде дамыған мемлекеттерде жергілікті және келімсек еңбек күшінің бәсекелестігі пайда болуда. Осы бәсекелестік жалақының өсуінің баяулауына және өнімділік өсімінен салыстырмалы түрде артта қалуына алып келуде. Ал квалификациясы төмен адамдарға жалпы табыстың аз бөлігі тиюде. Дегенмен, өте төмен квалификациялы кадрларға автоматизация ықпалы төмен болады. Мақалада сандық революцияға икемделудің ең тиімді жолы білімге инвестиция құю және қолдағы бар мамандарды қайта даярлау деп қарастырады [1].

Дамудың аталған трендтері біздің де еңбек нарығымызға қатысы бар. Мәселе түсінікті болу үшін тәжірибелік мысалдармен түсіндірейік. Сандық революцияның медицина мен білім саласына ықпалы зор болады. Мәселен, квалификациялы мамандардың табысы жоғарыласа, квалификациясы төмен мамандардың табысы төмендейді. Қазіргі уақытта дәрігерлер мобильді технологиялар арқылы шетелдік дәрігерлерден консультация алуға, емделушілерге кеңесуге, телемост арқылы операцияларға қатысуға мүмкіндігі бар. Демек, жақын уақытта квалификациялы дәрігерге қаралу үшін дамыған мемлекеттерге барып емделудің керегі қалмайды немесе емделу, қаралу процедурасы жеңілдейді. Ал білім саласында «e-learning» технологиялары арқылы білім алу үдерісі күшейеді. Қазіргі уақытта көптеген мектеп оқытушылары, студенттер мен білім іздеушілер үшін онлайн курстар бар. Мәселен, тіл үйренушілер үшін «italki» [3], «51talk» [4], «eTutor School» [5] секілді әлемде кең етек жайған компаниялардың онлайн курстары бар. Аталған курстар дәстүрлі курспен бірдей баға ұсына отырып әлемнің кез-келген жерінен онлайн (мәселен, скайп арқылы) сабақтар алуына мүмкіндік береді. Егер бұл және өзге тенденцияларды уақытында сараптап қызметтің, дамудың жаңа жолын таңдамаса бұл өз кезегінде еліміздегі тіл курстары үшін үлкен бәсекелес бола отырып, көптеген компаниялардың дамуынан гөрі құлдырауына алып келетін жол. Сондықтан, білім мекемелеріне бәсеке болатын және адамға ыңғайлы онлайн курстар дәстүрлі білім саласы мамандарының қызмет көрсетуді трансформациялауларына және бәсекеге қабілеттіліктерін дамытуға мұқтаж болады. Бұл үрдіс білім саласының барлық саласына қатысы бар. Мәселен, соңғы жылдары әлемдегі көптеген университеттер қашықтықтан білім алуға мүмкіндік беруде. Әлемнің кез келген жерінен әлемдегі үздік университеттердің түрлі курстарының онлайн тыңдаушысы болуға болады. Көптеген университеттер бакалавриат пен магистратураны қашықтықтан оқуға мүмкіндік беруде. Демек, технологиялық даму білім кеңістігіндегі бәсекенің күшеюіне алып келетіні ақиқат. Бұл тенденция педагогикалық және ғылыми кадрлардың қысқаруына алып келу ықтималдығы жоғары. Аталған мысалдар білім мен медицина салалары үшін үлкен бәсекелестік тудырады және еліміздің мамандарының өзін-өзі дамытуға, бәсекеге қабілетті болуға итермелейді. Бір жағынан, бұл тенденция білім мен медицина салаларында позитивті ықпал етсе, екінші жағынан, компьютеризация мен автоматизацияға дұрыс икемделмеу қоғамдағы жұмыссыздық пен әлеуметтік ауыртпашылықтардың пайда болуына жол ашады. Қазіргі уақытта Өзбекстан, Қырғыз Республикасы, Қытай, Ресей мен Тәжікстанның еңбек миграциясының потенциялы жоғары. Сондықтан, алдағы уақытта мемлекетте еңбек бәсекелестігі тек мемлекеттілік емес, сонымен қатар, аймақтық деңгейге шығады. Бұл өз кезегінде отандық еңбек нарығына ауыртпашылықтың артуына жағдай жасайды. Ал, өте төмен квалификациялы мамандардың, физикалық

еңбек иелерінің еңбегіне сандық революция кедергі келтіре қоймайды. Мәселен, тазалықшылар, еңбек күшімен байланысты жұмыс істеушілер мен құрылысшыларға сұраныс төмендемейді. Яғни, роботтар стандартты емес жұмыстарды ауыстыра алмайды. Бірақ, жоғарыда атағанымыздай стандартты жұмыстар автоматтандырылады. Мысалы үшін, бухгалтерлер, банк қызметкерлері, есепшілер, әкімшілік қызметкерлер технологиялармен ығыстырылып төмен квалификациялы мамандардың қатарына немесе өзін-өзі дамыту арқылы «супер» жоғары квалификациялы мамандар қатарына қосылады. Себебі, технологияларды меңгерген универсалды мамандар жоғарыда аталған адамдардың жұмысын істейтін болады. Мәселен, қазіргі уақытта әлеуметтанушылар белгілі бір ақпаратты зерттеу үшін бірнеше адамның көмегін қажетсінбейді, олардың орнын басатын, ауыстыра алатын SPSS, NVivo, Wobot және де басқа да компьютерлік бағдарламалар бар. Біздің ойымызша, технологиялық даму үдерісі өте жылдам болатыны ақиқат. Мәселен, соңғы жылдары көптеген әлемдік әуежайларда билетті тіркеу, беру, жүкті қабылдау қызметкерлері бірнеше есеге қысқартылған, ал орнына адамның жеке өзі тіркеле алатын автоматтар қойылған. Демек, ол әуежайларда қызметкерлердің саны азайды деуге болады. Соңғы шығып жатқан транспорттарда жүргізушінің қажеттілігі азайды. Себебі, метро, поезд секілді транспорт түрлері автоматпен басқарылады. АҚШ-тың көптеген маркеттерінде, май құю бекеттерінде адамның тауарды өзі алып, өзі кассадан бағасын шығарып, ақшасын төлеу мүмкіншілігі дамып жатыр. Яғни, бұл жағдайды «робошоп» немесе «селф-сервис» қызметі деп атауға болады. Онлайн сатып алулардың артуы (Amazon, Angry Birds, Uber, eBay, Alibaba және отандық онлайн дүкендер) дәстүрлі сатушылар мен жұмыскерлердің жұмысын қысқартуға алып келу ықтималдылығы жоғары. Бірнеше жыл бұрын адамдар тек фотографтарға суретке түсетін, қазір бұл «фоторобот» арқылы жасалады. Суретінді 20 минут емес, 5 минут күтесін. Бір автоматтың (робототехниканың) бірнеше адамның орнын ауыстыра алатындығын ескерсек, олай болса көптеген өнеркәсіптік салаларда инновациялық қадамдарға бару бірінші ретті мақсатқа айналуы ықтимал. Бұл жағдай жұмысшылар арасында бәсеке арттырып, жұмысқа, жұмыс өнімділігіне талапты күшейтеді.

«Қазпошта» АҚ президенті Бағдат Мусин өзінің «Kapital.kz» порталына берген сұхбатында қазақстандық пошта жүйесін модернизациялау мен автоматтандыру мәселелері төңірегінде ой өрбітеді. Мәселен, Голландияда 10 адам технологиялардың көмегімен өте көп хаттарды, түрлі жерлерге жіберілген заттарды басқарады. 10 адамның өте көп жұмысты игере алуы жұмыс жүйесінің автоматизациясымен байланысты. Бағдат Мусин 1 машина 7 адамды ауыстыра алатынын айтады [6]. Демек, алдағы уақытта «Қазпоштада» істейтін 20 000 жұмысшының басым бөлігі жұмыссыз, қалған жұмысшылар арасында өз орнын сақтау үшін үлкен бәсекенің болатынын көрсетеді. Ал Ресейдің «Pravda.ru» сайтының редакциясы автоматизация (робототехниканы тарату) үдерісіне қатысты бірнеше мәселені келтіреді. Американдық Vanguard Plastics Corp., компаниясының аналитиктері эксперимент үшін Baxter атты робот-жұмысшыларды өздерінің цехтарына енгізеді. Бір жыл ішінде робот-жұмысшы мен адам бір станокта жұмыс істейді. Нәтижесінде 250 000\$ Baxter робот-жұмысшы ортақ жалақысы 50 000\$ құрайтын екі адамның орнын ауыстыруға мүмкіндігі жеткен [7]. Демек, бір робот орта есеппен 2,5 жылда өзінің бағасын ақтайды. Робот өзін-өзі ақтағаннан кейін компания иелеріне тек табыс алып келеді. Жұмысшылар секілді жалақы, демалыс пен үзіліс сұрамайды.

XXI ғасырдағы компьютеризация мен автоматизацияның дамуы экономикаға, қоғамның дамуына бірнеше себепке байланысты өте пайдалы. Сондықтан, бұл тенденцияның даму прогресі адам еңбегімен байланысты мынандай басымдықтарға алып келеді:

1. Жұмысшылар еңбегінің жақсаруы, комфортты жағдайдың қалыптасуы.
2. Тауар мен өнім сапасының артуы.
3. Өндірістік шығындардың азаюы, өндіріс көлемінің артуы.
4. Өндірістің технологиялық икемділігінің артуы.
5. Өндіріс зонасын қолдану аясын үнемдеу.
6. Техника қауіпсіздігінің күшеюі мен еңбекті қорғаудың жеңілдеуі.
7. Жұмыс берушілердің жұмысшылар алдындағы әлеуметтік жауапкершілігінің төмендеуі және жұмысшылардың жұмыс берушілерге қоятын талаптарының азаюы.
8. Кадрлар арасындағы «ақыл ойдың сытылуының» (brain drain) төмендеуі.

Жоғарыда компьютеризация мен автоматизацияның (робототехниканың таралуын) артуын бірнеше мысалмен көрсетуге тырыстық. Аталған тенденцияның дамуы, қолдау табуы заңды, ал бүгінгі күні қоғамның ең басты мәселесі әлемдегі өзгерістерге тез икемделу болып табылады. Сандық революция адам еңбегінің формасы, мазмұны мен құрылымын өзгертетінін ескерсек, онда қазіргі уақыттан бастап жастардың еңбек құндылықтарын (қазіргі және болашақ еңбек ресурстары), ұстанымдары мен сенімдерін, стереотиптерін тұрақты зерттеп отыру күн тәртібіндегі өзекті мәселелердің қатарына кіреді.

Соңғы бірнеше жылда адам еңбегін сапалы деңгейге шығаруға байланысты бірнеше мақаламыз

жарияланды. Аталған мақалада да жастардың еңбек құндылықтарына байланысты социологиялық зерттеу нәтижелері ұсынылып талданады. Мақала автордың 2014 жылдың 27 қаңтары мен 10 сәуірі аралығында Алматы қаласының 7 ауданында жүргізілген социологиялық зерттеу нәтижелеріне негізделеді. Мақаланың мақсаты сандық зерттеу әдістері арқылы жастардың еңбек құндылықтары бағдарларының мазмұнын айқындау, артықшылықтары мен кемшіліктерін табу, мүмкіншіліктер мен қауіптерін талдау. Жастардың еңбек құндылықтарын қалыптастыратын факторларды анықтау. Зерттеу объектісі – 16 жастан 29 жасқа дейінгі жастар. Жалпы жиынтық – 424853 жас [8]. Ерлердің саны – 195174 (46%). Әйелдердің саны – 229679 (54%). Іріктеу көлемі – 500 респондент. Ер респонденттер саны – 230. Әйел респонденттер саны – 270. Зерттеу мақсатына жету үшін зерттеудің сандық әдісі қолданылды. Сандық зерттеудің деректерін жинау әдісі: жеке стандартталған сұхбат. Іріктеу көрсетілген жастық категорияда Алматы қаласының 7 ауданының жастарын репрезентациялайды. Зерттеу мәліметтері SPSS 17.0. компьютерлік бағдарламасы арқылы талданды.

Далалық жұмыс бойынша жалпы ақпарат. Далалық жұмыстарды жүргізу кезінде сұхбат алуға 1123 әрекет жасалынды. Олардың ішінде жүргізілген сұхбат – 520. 500 анкета өңделуге жіберілді. Қазақстанда респонденттерге қол жетімділік 40% құрайды.

Бірінші сұрақты респонденттерге қою арқылы жастардың еңбек өміріндегі маңызды құндылықтардың ретін білуге тырыстық. «Мен үшін жұмыста ең маңызды мыналар?» атты сұраққа алынған жауаптардың нәтижелері 1-кестеде берілген.

1-кесте. Жұмыстың маңыздылығы

Мен үшін жұмыста ең маңызды мыналар? N=500	Жауаптар	
	№	Процент
Жоғары жалақы;	237	16,1%
Дербес дамуға перспективаның, кәсіби және мансаптық өсуге мүмкіншіліктің болуы;	225	15,3%
Жақсы еңбек жағдайы: үйге жақындық, еңбек жағдайының комфорттығы, жұмыс уақытының тиімді графигі;	215	14,6%
Жұмысбастылықтың тұрақтылығы мен кепілділігі, әлеуметтік жауапкершілік пен болашаққа деген сенімділік;	212	14,4%
Істейтін жұмыстың қызықты, маңызды, мазмұнды және саналы болуы;	179	12,2%
Жақсы, сәтті, атақты компанияда жұмыс істеп, әріптестермен және басшылықпен жақсы қатынаста болу;	164	11,2%
Басшылық пен әріптестер тарапынан жетістіктер мен сәттіліктердің мойындалуы;	100	6,8%
Орындаушы адамның жұмыстағы тапсырмаларды шешудің әдістерін реттеуге, тапсырманы жоспарлаудың уақытын белгілеуге мүмкіншілігі болуы;	76	5,2%
Жұмыс берушілер тарапынан әлеуметтік көмектер мен төлемдер жүйесінің қарастырылуы.	60	4,1%
Барлығы	1468	100,0%

Кестеде респонденттер үшін жұмыста маңызды болып табылатын құндылықтар көрсетілген. Зерттеу нәтижелеріне сәйкес «жоғары жалақы» құндылығы респонденттер үшін ең маңызды құндылық. Маңызды құндылықтардың екінші сатысы «дербес дамуға перспективаның, кәсіби және мансаптық өсуге мүмкіншіліктің болуы» құндылығы шықты. Негізгі құндылықтардың үшінші сатысына «жақсы еңбек жағдайы: үйге жақындық, еңбек жағдайының комфорттығы, жұмыс уақытының тиімді графигі» құндылығы шықты. Аталған «топ» үш құндылықтың негізгі сатыға кіруінің бірнеше себебі бар деп есептейміз. «Жоғары жалақы» көптеген жастар үшін материалдық қиыншылықтарды шешудің негізгі әрі жалғыз жолы. Жастар арасында кәсіпкерлікке бағытталудың төмендігі мен тұрақты жалақыға бағытталудың жоғарылығы байқалады [9]. Қазіргі уақытта «жоғары жалақының» алға шығуының негізгі себебіне жалақы алу көпшілік мекемелерде адамның еңбегіне, жұмыс нәтижесіне негізделмеген. Яғни, адам аз жұмыс істесе де, көп жұмыс істесе де жалақының айырмашылығы көп жағдайда байқалмайды. Демек, жастар үшін жұмыс нәтижесі емес, жалақының жоғарылығы маңызды. Екіншіден, «дербес дамуға перспективаның, кәсіби және мансаптық өсуге мүмкіншіліктің болуы» құндылығынан құндылықтардың топтастырылуын байқауға болады. Бұл құндылықтарды негіз үш құндылықтарға бөлуге болады: жұмыстың қызықты болуы, кәсібилік және мансап жасауға мүмкіншіліктің болуы. Аталған зерттеуде де, басқа да көптеген зерттеулерде аталған құндылықтардың жүйесі «жоғары жалақыдан» кейінгі орындарды иеленеді [10]. Біздің ойымызша, бұл құндылықтар идеалды жағдайда «жоғары жалақы» құндылығының алдында

тұруы тиіс. Себебі, жоғары жалақы кәсіби маман болуға жағдай жасамайды, қайта кәсіби маман болу жоғары жалақы (табыс) табуға мүмкіндік береді. Үшіншіден, Алматы қаласындағы кез келген жас үшін жұмыстың жақындығы өте маңызды фактор. Сонымен қатар, жұмыс жағдайының комфорттығы мен жұмыс графигінің икемділігі қазіргі жастар үшін маңызды. Себебі, адамның жұмыс өнімділігі оның жұмысқа деген мотивациясын оятатын факторлардың бірі. Мәселен, жұмыс жағдайының комфорттығының адамға позитивті ықпал ететінін 1960 жылдары Ф. Герцберг өзінің зерттеулерінде атап өткен болатын [11]. «Жұмысбастылықтың тұрақтылығы мен кепілділігі, әлеуметтік жауапкершілік пен болашаққа деген сенімділік» респонденттер үшін төртінші реттегі маңызды құндылыққа жатады. Біз бұл маңыздылықты жастардың жұмыстың тұрақты болуын, жұмыс табу мәселесінің қиындығымен байланысты деп ойлаймыз. Себебі, «Жастар» ғылыми зерттеу орталығының ақпараттарына сәйкес, жастар арасында ең негізгі проблемалардың қатарына жастар арасындағы жұмыссыздық жатады [12]. Яғни, бүгінгі дағдарыс пен әлемдегі тұрақсыздық жағдайында жұмыс табумен қатар, жұмыс орнын сақтап қалу да өте маңызды мәселелердің санатына жатады. «Істейтін жұмыстың қызықты, маңызды, мазмұнды және саналы болуы» мен «жақсы, сәтті, атақты компанияда жұмыс істеп, әріптестер мен және басшылықпен жақсы қатынаста болу» құндылықтары жастар үшін орта деңгейдегі маңызы бар құндылықтарға жатады. Респонденттер үшін «жетістіктер мен сәттіліктердің мойындалуы», «тәуелсіз болу» мен «әлеуметтік көмектердің қарастырылуы» секілді құндылықтар аса қалаулы емес. Яғни, бүгінгі жастар «жоғары жалақы» алу, «әріптестердің құрметі мен мойындауларынан» маңызды. Демек, бүгінгі жастардың бойында өзгелер мен жайлы қалай ойлайды деген ұстанымы әлсіреген. Ал әлеуметтік көмектерге аз жүгінуді жастардың бойындағы патернализмнің азайғандығымен және әлеуметтік көмектердің аздығымен байланысты деп ойлаймыз. Біздің ойымызша, жастар арасында бүгінгі күні патернализм толығымен жойылмаса да, өмірде еңбек еткен адамның бір нәрсеге қол жеткізе алатынын жақсы түсінеді. Жастар бойындағы еңбек құндылықтары идеалды емес, десек те, жастарды прогресске, дамуға бағыттауға болатын еңбек құндылықтарына ие деп ойлаймыз.

Респонденттерге «Өмірлік жетістікке тек еңбек арқылы ғана жетуге болады, аталған көзқарастармен қаншалықты келісесіз?» (N=500) сауалын қойдық. Аталған сұраққа жастардың 69,6% өмірлік жетістікке «тек еңбек арқылы» жетуге болады деп жауап берді. «Екіойлымын» деп жауап бергендер 17,0%, «келіспеймін» нұсқасын таңдағандар 10,2%, «жауап беруге киналамын» нұсқасы 3,2% құрады. Бұл сандардан бүгінгі жастардың капитализм (постматериализм) құндылықтарын бойларына сіңіргендігін және еңбектің өмірдегі орнын түсінетіндігін көреміз. Жастарға сұрақты тікелей қойғандықтан көп жағдайда позитивті жауаптардың шығу мүмкіндігі жоғары. Сондықтан, сауалнамада салыстырмалы сұрақтарды да қоюға тырыстық. Мәселен, жоғарыда аталған сұрақты нақтылау үшін «Жақсы өмірге жетуде еңбек маңызды ма, әлде сәттілік пен тамыр-танысқа байланысты ма?» сауалын қойдық. Жауап нәтижелері кестеде берілген.

2-кесте. Жақсы өмір: еңбек және сәттілік

Жақсы өмір көп еңбек нәтижесінде келмейді, ол сәттілік пен таныстамырға байланысты. N=500	Жиілік	Процент
Келісемін	120	24,0
Екіойлымын	158	31,6
Келіспеймін	209	41,8
Жауап беруге киналамын	13	2,6
Барлығы	500	100,0

Жоғарыда жастардың өмірлік жетістік басым жағдайда еңбек арқылы келеді деген пікірін атап өттік. Ал, «Жақсы өмірге жетуде еңбек маңызды ма, әлде сәттілік пен тамыр-танысқа байланысты ма?» сауалына респонденттердің 1/4 жақсы өмір «таныс-тамыр мен сәттілікке байланысты» деп жауап берді. «Екіойлымын» деп жауап бергендердің үлесі 1/3 құрайды. «Келіспеймін» деп жауап бергендердің саны «келісемін» деп жауап бергендердің үлесі 1/6 жоғары. Яғни, жастардың басым бөлігінің пікірінше жақсы өмір «сәттілікке, таныс-тамырға» байланысты емес, дегенмен, бұл көрсеткіш жастардың 1/4 бөлігін құрайды. Аталған сұрақты жыныстық қима тұрғысынан алынған ақпараттар әйелдерге (19,6%) қарағанда ерлердің (29,1%) тамыр-таныс пен сәттілікке сену деңгейі жоғары екенін көрсетті. Ал, «екіойлылардың» арасында ерлерге (27,0%) қарағанда әйелдердің (35,6%) «екіойлылығы» басым. Жақсы өмір көп еңбек нәтижесінде келеді жауап нұсқасы бойынша ерлер мен әйелдердің жауап нәтижелерінде айырмашылықтар жоғары емес.

3-кесте. Адам өміріндегі жұмыс: комфорт және дискомфорт

Жұмыс адам өмірін оңтайландырады, жеңілдетеді және мүмкіндігінше комфортты жағдай туындатады N=500	Жиілік	Процент
Келісемін	301	60,2
Екіойлымын	132	26,4
Келіспеймін	50	10,0
Жауап беруге қиналамын	17	3,4
Барлығы	500	100,0

Сұралған респонденттердің басым бөлігі «жұмыс адам өмірін оңтайландырады, жеңілдетеді және мүмкіндігінше комфортты жағдай туындатады» деп есептейді. Бұл пікірге «келіспеймін» деп жауап бергендер респонденттердің 1/10 бөлігін құрайды. Бұл көрсеткіш жұмыстың жастар өмірінде маңызды екендігін көрсетсе, екінші жағынан жастардың жұмыстың адам өміріне позитивті өзгерістер әкелетініне сенетіндігін көрсетеді. Бұл үрдісті оң бағалауға болады. Себебі, жастар өзінің өміріндегі өзгеріс тек жұмыс істесе ғана өзгертіндігіне сенетіндігі жұмысқа деген қарым-қатынастың жоғары екендігін көрсетеді.

Адамдар арасында түрлі мәселелерге түрлі көзқарастары болады. Мәселен, бір адамдар үшін жұмыстың комфорттығы маңызды болса, бір адамдар үшін жұмыстағы өзін-өзі жетілдіру маңызды. Осыған орай, бүгінгі жастар үшін қандай ұстаным маңызды екенін кестеден көруге болады.

4-кесте. Жайлы жұмыс орны ма, әлде қабілетті ашатын жұмыс па?

Адамның қабілетін ашатын жұмысқа қарағанда жайлы жұмыс орны жақсы. N=499	Жиілік	Процент	Валидті процент
Келісемін	140	28,0	28,1
Екіойлымын	121	24,2	24,2
Келіспеймін	218	43,6	43,7
Жауап беруге қиналамын	20	4,0	4,0
Барлығы	499	99,8	100,0

«Адамның қабілетін ашатын жұмысқа қарағанда жайлы жұмыс орны жақсы» тұжырымында респонденттер «адамның қабілетін ашатын жұмысқа» басымдық бергендер 43,7%, ал «жайлы, комфортты жұмысты» дұрыс деп есептейтіндер 28,1%. «Екіойлымын» деп жауап бергендер 24,2%. Бұл жауаптардан жастардың өзінің қабілетін ашатын жұмысқа басымдық беретіндігі басым көрінгенімен, жастар арасында комфортты жұмыс орнына да басымдық беретіндердің көп екенін ескеру керек. Бүгінгі жастар арасында бір ізді, бір жақты еңбек құндылықтары жоқ. Бұл топтағы жастар арасында креативті жастар да, өзі үшін комфортты жұмыс болса болды дейтін де жастар бар. Соңғы топтан, көп жағдайда, жұмысынан креативті қадамдарды күтуге болмайды. Дегенмен, жоғарыда келтірілген фактілер еңбек құндылықтарының ішінде материалды талаптардың бірінші тұрғанын көрсетті. Адамның дамуына, қабілетін ашуға мүмкіндік беретін жұмысқа тұру екінші кезектегі құндылықтар болып табылады.

Мақала барысында талданған ақпараттарды, келтірілген социологиялық зерттеу нәтижелерін қорытындыласақ келесі бірнеше нәтижеге келеміз:

1. Сандық революция адам еңбегінің формасын, мазмұны мен құрылымын өзгеріске ұшыратады.
2. Жақын жылдары адам еңбегінің белгілі бір бөлігін компьютеризация мен автоматизация ауыстырады.
3. Қоғамда орта квалификациялы мамандар азайып жоғары квалификациялы және төмен квалификациялы мамандар көбейеді.
4. Еңбек нарығындағы ішкі және сыртқы еңбек күштерінің бәсекелестігі күшейеді.
5. Өндірістің технологиялармен ауыстырылуы түрлі мемлекеттердегі жұмыссыздық пен әлеуметтік ауыртнашылықтар тудырады.
6. Алматы қаласы жастары үшін «жоғары жалақы» құндылығы еңбек құндылықтары ішіндегі ең маңызды құндылық.
7. Жастар арасында еңбектің маңыздылығын түсіну деңгейі орта деңгейден жоғары.
8. Жастар арасында масылдық феноменінің азайғандығы байқалады, дегенмен, масылдықтың формасы өзгеру үстінде.

1. The Third Great Wave. The Economist. Special Report The World Economy. October 4th 2014. <http://www.economist.com/news/special-report/21621156-first-two-industrial-revolutions-inflicted-plenty-pain-ultimately-benefited>
2. Erik Brynjolfsson, Andrew McAfee. Race Against The Machine: How The Digital Revolution Is Accelerating Innovation, Driving Productivity, and Irreversibly Transforming Employment and The Economy. January 2012. http://ebusiness.mit.edu/research/Briefs/Brynjolfsson_McAfee_Race_Against_the_Machine.pdf
3. italki HK Limited. <http://www.italki.com/dashboard>
4. English as a second language (ESL) <http://51talk.com/>
5. eTutor School. <http://www.etutorschool.com/>
6. Бағдат Мусин. Трансформация должна произойти в головах у людей. 23.10.2014. <http://kapital.kz/expert/34443/transformaciya-dolzha-proizojti-v-golovah-u-lyudej.html>
7. Наука и техника. Эврика. Гипотезы. Глобальная роботизация: коммунизм или безработица? 18.03.2014. http://www.pravda.ru/science/eureka/hypotheses/18-03-2014/1199260-robots_gates-0/
8. Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі. Алматы қаласының Статистика департаменті. 2012 жылғы Алматы қаласы халқының жынысы мен жасына қарай саны. Демография, 14-томтама. <http://almaty.gorstat.kz/>
9. Алтынбеков А.Б., Биекенова Н.Ж., Кенжаскимова Г.А. Жастардың кейбір еңбек құндылықтарының құрылымы мен мазмұнына социологиялық талдау. Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінің Хабаршысы. Психология және социология сериясы. №3 (50). – 2014. – 148-156 бб.
10. A.B. Altynbekov, M.S. Sadyrova. Issues of work values in the value system of the youth: a sociological analysis. KazNU Bulletin. Psychology and sociology series. №4 (51). – 2014. – 141-148 pp.
11. Motivation Factors, Hygiene factors: Two Factor Theory and KITA [Electronic resource]. http://www.valuebasedmanagement.net/methods_herzberg_two_factor_theory.html
12. “Қазақстан жастары – 2013” Ұлттық баяндамасы. Ж.Қ. Боқанова, Ж.К. Кәрімова, Г.Т. Лясова, Б.Б. Масатова, К.М. Хамчиев, Е.В. Варкентин, Р.А. Құдайбергенов, Р.А. Абраева және басқалар. – Астана: “Жастар” F30, 2013 – 164 б.

В данной статье авторами исследован процесс замены человеческого труда на автоматизированные новые технологии. Рассмотрены вопросы по таким понятиям, как преимущество перехода к новым технологиям, влияние автоматизированных технологий на повышение или понижение качества труда. В ходе исследования, авторы глубоко рассматривали возможность автоматизированных систем в целом. Определены преимущества компьютеризации и автоматизации, способствующие экономическому росту и развитию частных секторов экономики. Учитывая тот факт, что цифровая революция меняет форму, содержания и структуру человеческого труда, необходимо с сегодняшнего дня анализировать и формировать трудовые ценности, позиции, веры и стереотипы молодежи. В этой связи, авторами было представлены анализ и результаты социологического исследования, которое проводилось среди молодежи города Алматы. Были проанализированы наиболее важные трудовые ценности молодежи. Рассмотрены мнения молодежи касательно таким формулировкам, как «Счастливая жизнь достается не путем упорного труда, это зависит от удачи либо от наличия хороших знакомых», «Работа делает жизнь легче, лучше, и создает более комфортное условие», «Стабильная и простая работа лучше, чем работа, раскрывающая талант и способность человека». Основываясь научным доказательствам, авторы выдвигают такое предположение, что в нынешнее время, когда в мире есть кризис и нестабильность, не только трудно найти работу, но и трудно ее сохранить. Статья предназначена для исследователей, интересующихся проблемами трудовых ценностей в сфере социальных наук.

Ключевые слова: Молодежь, трудовые ценности, компьютеризация, автоматизация, цифровая революция, робототехника, производительность труда, комфортность работы

In this article, the authors investigated the process of replacing human labor to automated new technologies. The questions on concepts such as the advantage of the transition to new technologies, the impact of automated technology to increase or decrease the quality of work. In the study, the authors are deeply considered the possibility of automated systems in general. The advantages of computerization and automation of promoting economic growth and private sector development. Given the fact that the digital revolution is changing the form, content and structure of human labor, it is necessary today to analyze and generate work values, attitudes, beliefs and stereotypes youth. In this regard, the authors have presented the analysis and results of the survey, which was conducted among the youth of the city of Almaty. Were considered the most important work values of young people. Having considered the views of young people regarding the wording such as "Happy life goes not through hard work, it depends on the availability of good luck or good friends", "Work makes life easier, better and more comfortable conditions", "Stable and simple work better than the work that reflects the talent and ability of the person". Based scientific evidence, the authors put forward a hypothesis that at the present time, when the world is a crisis and instability, not only difficult to find a job, but it is difficult to keep it. This article is intended for researchers interested in the problems of work values in the social sciences.

Keywords: Youth, work values, computerization, automation, digital revolution, robotics, productivity, comfort of work